

7. Delovni list

LIDIJSKI AKORD

Lidijski akord – L (če je durov – možen je le v duru) ali I (če je molov – najdemo ga v duru in v molu) je akord na sedmi lestvični stopnji. Ime izvira iz njegovega odnosa do T, ki je enak kot med akordoma na VII. in I. stopnji v lidijskem modusu. Lidijski akord se je prvič pojavil v obdobju romantike.

1. LASTNOSTI

Lidijski akord se najpogosteje pojavlja v duru, in to kot durov trozvok – L. Lidijski molov akord vsebuje eno alteracijo – zvišano ima kvinto ($\uparrow 4$ lestvično stopnjo), lidijski durov akord, pa ima dva alterirana tona – terco in kvinto ($\uparrow 2$ in $\uparrow 4$ lestvično stopnjo). V marsičem je lidijski akord nasprotje frigijskemu. Toni slednjega ležijo pol tona nad toni T akorda, toni lidijskega pa pol tona pod T – toni obeh alteriranih akordov izražajo močno težnjo po razvezu v T. Oba akorda sta najprej – izvorno nastopala kot neakordična pojava. Frigijski akord izraža karakter S, lidijski pa karakter D. Nekateri teoretiki želijo sprovesti analogijo do konca in ponujajo kot razvez lidijskega akorda polarni akord – akord molove subdominante (s), podobno kot sta si polarna F in D. V resnici omenjenega razveza v praksi skorajda ni najti – lidijski akord se daleč najpogosteje razvezuje v T.

2. GRADNJA

Tako L kot I najpogosteje nastopata kot nekaordična pojava. Akorda L sploh ni moč srečati kako drugače, pojavlja pa se predvsem kot menjalni akord v okviru T funkcije, in to z gibanjem treh glasov nad ležečim pedalnim tonom – osnovnim tonom T, zato podvajanje katerega koli ton ni potrebno.

10. J. Suk: Ljubezenska pesem Op.7, št.2

Lidijski molov akord lahko nastopi neakordično v smislu zadržka oziroma appoggiature na D, lahko pa tudi kot samostojno sozvočje, v tem primeru je predvsem kot sekstakord s podvojeno terco.

3. OZNAČEVANJE

V praksi se akorda navadno označuje s črko L, če je akord v durovi obliki in l, če je molov. Poleg omenjenega je moč najti tudi označevanje s VII oz. vii z dodano označbo alteracij, torej +3, +5 (L) oz. +5 (l).

4. DOSEGANJE IN RAZVEZOVANJE

Kot že omenjeno, akorda nastopata predvsem kot NAT v okviru T oziroma D. funkcije. Samostojni l akord lahko dosežemo iz T ali S funkcije, razvezuje se v T.

ZMANJŠANI ČETVEROZVOK NA $\uparrow 2$ STOPNJI V DURU

smo doslej poznali kot akord vii7/iii, torej akord dvojne funkcije – labilno alteriran akord. Poleg omenjene se isto sozvočje pojavlja tudi v povsem drugačni vlogi: kot stabilno alteriran akord z neposrednim razvezom v T.

1. LASTNOSTI

Akord in zvišani primo in terco, torej $\uparrow 2$ in $\uparrow 4$ lestvično stopnjo. Tudi izvor tega akorda so NAT, kasneje pa se je pojavlja tudi kot samostojna zvočna tvorba. Pogosto ga je moč srečati tudi v D veji, torej kot $ii^{\circ}_{+1,+3}/D$. Nastopa kot septakord ali v katerem od obratov.

2. GRADNJA

Akord je vedno popoln, le če nastopa kot NAT, nastopi z gibanjem samo zgornjih treh glasov, v tem primeru z enim opuščnim tonom.

3. OZNAČEVANJE

Akord označujemo kot $ii^{\circ}_{+1,+3}$ oziroma na D veji kot $ii^{\circ}_{+1,+3}/D$.

4. DOSEGANJE IN RAZVEZOVANJE

Če se pojavlja samostojno, lahko sledi akordu katere koli funkcije, v smislu NAT pa nastopa prehajalno iz ii ali menjalno iz T. Kot že omenjeno, akorda nastopata predvsem kot NAT v okviru T oziroma D. funkcije. Samostojni l akord lahko dosežemo iz T ali S funkcije, razvezuje se v T.

Zgledi:

~ vpišite funkcijske ter generalbasne označbe

11. F. Sousa: Semper Fidelis

The image shows a musical score for the piano introduction of 'Semper Fidelis' by F. Sousa. It is written in 6/8 time and features a treble and bass clef. The music consists of several measures with various chords and melodic lines. A forte (ff) dynamic marking is present at the beginning. The score is presented as a series of staves with notes, rests, and chord symbols.

12. C. Wieck Schumann: *Concert variations Op.8, var. 2*

Molto grandioso ma non troppo Allegro
ben pronunziato la melodia

13. P. I. Čajkovski: *Hrestač (klavirski izvleček)*

14. R. Schumann: *Lento espressivo Op. 68, št. 21*

C: IV $\text{vii}^{\circ 7}/V$ $\text{I}_4^{\flat}$ $\text{V}^{\circ 9 \text{vii}^{\circ 7}}/\text{vi}$ V^7/ii V^7/V $\text{I}_4^{\flat}$ V^7/V $\text{I}_4^{\flat \text{V}^7}$ I

DOMINANTNI AKORD Z ZVIŠANO KVINTO

1. LASTNOSTI, GRADNJA IN OZNAČEVANJE

Dominantni akord z zvišano kvinto – D_{+5} je možen le v duru (v molu pač $\uparrow 2$ lestvična stopnja, ki v akordu predstavlja zvišano kvinto, ni mogoča), je pa enharmoničen s sekstakordom III^+ istoimenskega mola. Pojavlja se v kvintakordni in v sekstakordni obliki, še pogostejši pa je kot četvero-zvok – D_{+5} sekundakord, vendar bo slednji obdelan pozneje, skupaj z ostalimi stabilno alteriranimi četvero-zvoki. Že v obdobju klasicizma nastopa kot neakordičen pojav, v romantiki pa tudi kot samostojen akord. V akordu D_{+5} vedno podvajamo osnovni ton.

2. DOSEGANJE IN RAZVEZOVANJE

Kot že omenjeno, akord lahko nastopa kot NAT v okviru D funkcije – v tem primeru kvinta D prehaja v zvišano kvinto ali kot samostojen akord, ki lahko sledi akordu katere koli funkcije.

Vaja:

~ harmonizirajte, vpišite funkcijske ter generalbasne označbe in označite modulacije. Označite NAT ter ugotovite, kateri so diatonični in kateri kromatični, poimenujte glasbeno celoto, ki jo predstavlja spodnja vaja.

83.

8 #7 8 8 ——— 6 6 11 10 9 8 #6 6 4 #2 3 - #6 7 6 6 #6
 5 #4 5 7 8 #5 4 5 - 4 3 4 #5 # 6 6 #6
 3 #2 3 3 ——— 4

b6 #4 6 - b6 7 # 6 6 7 6 ——— 8 #7 8 #6 - 6 — 6
 2 # 4 2 6 7 6 4 5 #3 - 4
 2 # 3 #2 3

6 - 7 - 6 5 6 #7 6 # 6 #5 6 2 6 6 6 6 - 6 6
 #3 - # - 4 3 # # 4 5 4 6 5 5

6 8 7 b6 4 6 5 #5 8 b9 #7 8 6 #5 7
 4 6 5 b3 2 5 b6 #4 5 3 4 #2 3
 3 - 2 3